

ОГРАНКА
САХУ
У НИШУ

UNIVERZITET U NIŠU
FAKULTET UMETNOSTI
U NIŠU

Univerzitet u Nišu
Fakultet umetnosti u Nišu
Srpska akademija nauka i umetnosti
Ogranak Sanu u Nišu

VIII NACIONALNI NAUČNI SKUP SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM
BALKAN ART FORUM 2020
(BARTF 2020)

Niš, 9–10. oktobar 2020.

UMETNOST I KULTURA DANAS:
INOVATIVNI PRISTUPI U UMETNOSTI

**Balkan Art
Forum**

**KNJIGA
APSTRAKATA**

**BOOK OF
ABSTRACTS**

VIII NATIONAL SCIENTIFIC FORUM WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
BALKAN ART FORUM 2020
(BARTF 2020)

Niš, 9–10th October 2020

ART AND CULTURE TODAY:
INNOVATIVE APPROACHES IN THE ARTS

UNIVERZITET U NIŠU
FAKULTET UMETNOSTI U NIŠU
SRPSKA AKADEMIJA NAUKA I UMETNOSTI
OGRANAK SANU U NIŠU

VIII NACIONALNI NAUČNI SKUP
SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM
Balkan Art Forum 2020
(BARTF 2020)

Niš, 9–10. oktobar 2020.

UMETNOST I KULTURA DANAS:
INOVATIVNI PRISTUPI U UMETNOSTI

KNJIGA APSTRAKATA

Balkan Art Forum

Republic of Serbia
University of Niš
Faculty of Arts in Niš

VIII NATIONAL SCIENTIFIC FORUM
WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
Balkan Art Forum 2020
(BARTF 2020)

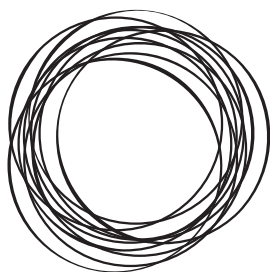
Niš, 9–10th October 2020

ART AND CULTURE TODAY:
INNOVATIVE APPROACHES IN THE ARTS

BOOK OF ABSTRACTS

UNIVERZITET U NIŠU
FAKULTET UMETNOSTI U NIŠU
SRPSKA AKADEMIJA NAUKA I UMETNOSTI
OGRANAK SANU U NIŠU

Balkan
Art
Forum

BARTF 2020

Niš, 9–10. oktobar 2020.

VIII nacionalni naučni skup sa međunarodnim učešćem

**UMETNOST I KULTURA DANAS:
INOVATIVNI PRISTUPI U UMETNOSTI**

(Knjiga apstrakata)

Niš, 2020.

PROGRAMSKI ODBOR / PROGRAM'S COMMITTEE

- **Dr Danijela Stojanović**, vanredni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, predsednik;
- **Dr Aleksandr Viktorovič Šunkov**, rektor i docent Kemerovskog instituta kulture, Rusija, član;
- **Akademik Ninoslav D. Stojadinović**, predsednik IO Ogranka SANU u Nišu, član;
- **Dr Dragan Žunić**, redovni profesor u penziji Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, član;
- **Dr Suzana Kostić**, redovni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, član;
- **Mr Katarina Đorđević**, redovni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, član;
- **Dr Zoran Arsović**, redovni profesor Filozofskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, Republika Srpska, član;
- **Dr Sanda Dodik**, redovni profesor Akademije umjetnosti Univerziteta u Banjoj Luci, Republika Srpska, član;
- **Dr Amra Bosnić**, docent Muzičke akademije Univerziteta u Sarajevu, Republika Bosna i Hercegovina, član;
- **Dr Dimitrije Bužarovski**, redovni profesor u penziji Fakulteta muzičke umetnosti Univerziteta „Sv. Ćirilo i Metodije“ u Skoplju, Republika Severna Makedonija, član;
- **Dr Trena Jordanoska**, vanredni profesor Fakulteta muzičke umetnosti Univerziteta „Sv. Ćirilo i Metodije“ u Skoplju, Republika Severna Makedonija, član;
- **Dr Nebojša Vilić**, redovni profesor Fakulteta dramskih umetnosti Univerziteta „Sv. Ćirilo i Metodije“ u Skoplju, Republika Severna Makedonija, član;
- **Mr Ivan Florjanc**, redovni profesor Muzičke akademije u Ljubljani, Republika Slovenija, član;
- **Dr Laura Dimitrova**, docent Univerziteta „Sv. Kliment Ohridski“ u Sofiji, Republika Bugarska, član;
- **Stefan Altakov**, redovni profesor Univerziteta „Sv. Kliment Ohridski“ u Sofiji, Republika Bugarska, član;
- **Mr Smiljana Vlajić**, direktor Zavoda za kulturu Vojvodine i vanredni profesor Akademije umetnosti Univerziteta u Novom Sadu, Republika Srbija, član;
- **Mr Miloš Zatkalik**, redovni profesor Fakulteta muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu, Republika Srbija, član;

- **Dr Divna Vuksanović**, redovni profesor Fakulteta dramskih umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu, Republika Srbija, član;
- **Dr Srđan Marković**, redovni profesor u penziji Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, član;
- **Dr Ibrahim Gazala**, redovni profesor Mynia University u Egiptu, član;
- **Dr Svetislav Kosev**, docent Fakulteta likovnih umetnosti Univerziteta „Sv. Sv. Ćirilo i Metodije“ u Velikom Trnovu, Republika Bugarska, član;
- **Dr Nataša Nagorni Petrov**, vanredni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, član;
- **Dr Danijela Zdravić Mihailović**, vanredni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, član;
- **Dr Marko S. Milenković**, docent Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, član.

UVODNO SAOPŠTENJE / INTRODUCTORY STATEMENT

Prof. mr Miloš J. Zatkalik

Verica J. Mihajlović, istraživač-saradnik

**ANALITIČKI PLURALIZAM KAO POSLEDICA
KOMPRESIJE DVODIMENZIONALNOG
SISTEMA STRUKTURNE ORGANIZACIJE
U *INVOKACIJI* LJUBICE MARIĆ.....**

16

Prof. MA Miloš J. Zatkalik

Verica J. Mihajlović, Research Associate

**ANALYTICAL PLURALISM AS A CONSEQUENCE
OF THE COMPRESSION OF THE TWO-DIMENSIONAL
SYSTEM OF PITCH-ORGANIZATION
IN *INVOCATION* BY LJUBICA MARIĆ.....**

17

**INOVATIVNI PRISTUPI U UMETNOSTI / INNOVATIVE
APPROACHES IN THE ARTS**

Бојана Н. Николић

Драгана О. Драгутиновић

Емилија Ј. Поповић

**КОРИШЋЕЊЕ ИНОВАТИВНИХ ЛИКОВНИХ ТЕХНИКА
И СТИМУЛАЦИЈА МУЗИКОМ У РАДУ СА ДЕЦОМ СА
СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ.....**20

Bojana N. Nikolić

Dragana O. Dragutinović

Emilija J. Popović

**INNOVATIVE ART TECHNIQUES AND MUSIC
STIMULATION IN WORKSHOP FOR CHILDREN WITH
DEVELOPMENTAL DISORDERS.....**21

Bojana V. Pašajlić

**PRELAZAK PREZENTOVANJA PREDMETA IZ FIZIČKOG
PROSTORA U VIRTUELNI – KODIFIKACIJA INSTAGRAMA
KAO NOVOG IZLOŽBENOG DUĆANSKOG PROSTORA
ZANATSKIH I UMETNIČKIH PREDMETA.....**22

Bojana V. Pašajlić

**TRANSITION OF THE PRESENTATION OF OBJECTS FROM
THE PHYSICAL SPACE TO THE VIRTUAL - CODIFICATION
OF INSTAGRAM AS A NEW EXHIBITION SHOP SPACE
FOR CRAFT AND ART OBJECTS.....**23

Sanja B. Dević

Jefimija Lj. Kocić

ASPEKT PROLAZNOSTI.....24

Sanja B. Dević

Jefimija Lj. Kocić

ASPECT OF TRANSIENCY.....25

Dragana M. Vasiljević Tomić Ivan Filipović	OPTICON.....	26
Dragana M. Vasiljević Tomić Ivan Filipović	OPTICON.....	27
Ivana M. Pavlović	DIGITALNE TEHNOLOGIJE U ARHITEKTURI.....	28
Ivana M. Pavlović	DIGITAL TECHNOLOGIES IN ARCHITECTURE.....	29
Jelena N. Jonić Ivana M. Pavlović	UPOTREBA ANGLICIZAMA U ARHITEKTURI KROZ PRIZMU RAZVOJA TEHNOLOGIJE I DIGITALIZACIJE.....	30
Jelena N. Jonić Ivana M. Pavlović	THE USE OF ANGLICISMS IN ARCHITECTURE THROUGH THE PRISM OF TECHNOLOGY DEVELOPMENT AND DIGITALIZATION.....	31
Ивана Т. Иконић	СИМБИОЗА КЊИЖЕВНОСТИ И НОВИХ ТЕХНОЛОГИЈА НА ПРИМЕРУ БУКТЈУБЕРА.....	32
Ivana T. Ikonić	THE SYMBIOSIS OF LITERATURE AND NEW TECHNOLOGIES ON THE EXAMPLE OF BOOKTUBERS.....	33
Maja V. Pavlović Šajtinac	ELEKTRONSKI DVOJEZIČNI ŠKOLSKI REČNICI U NASTAVI STRANIH JEZIKA.....	34
Maja V. Pavlović Šajtinac	ELECTRONIC BILINGUAL SCHOOL DICTIONARIES IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING.....	35

Весна Б. Тодоров	
ПЛАНОВ ЛАВИРИНТ – МОРФОЛОГИЈА ТЕКСТА И ЊЕГОВА ВИЗУЕЛИЗАЦИЈА.....	36
Vesna B. Todorov	
PAN'S LABYRINTH – TEXT MORPHOLOGY AND ITS VISUALIZATION.....	37
Милана Д. Гајовић	
ДИГИТАЛНИ МЕДИЈИ И ПОСТХУМАНО ДОБА.....	38
Milana D. Gajović	
DIGITAL MEDIA AND POSTHUMAN ERA.....	39
Vanja D. Šibalić	
ŠPICA SAVREMENE TELEVIZIJSKE SERIJE – IZMEĐU INFORMATIVNOG, PROMOTIVNOG I UMETNIČKOG.....	40
Vanja D. Šibalić	
TELEVISION SERIES TITLE SEQUENCE – BETWEEN INFORMATIVE, PROMOTIONAL AND ARTISTIC.....	41
Aleksandar S. Janković	
DIGITALIZACIJA, IZOLACIJA, DESEKSUALIZACIJA.....	42
Aleksandar S. Janković	
DIGITIZATION, ISOLATION, DESEXUALISATION.....	43
Милена Б. Јокановић	
ПЕРЦЕПЦИЈА ЗА УМЕТНОСТ ДИГИТАЛНИХ МЕДИЈА.....	44
Milena B. Jokanović	
PERCEPTION FOR DIGITAL MEDIA ART.....	45

Светослав Ангелов Косев	
ИНТЕРАКТИВНИЯТ ДИЗАЙН И КОМПЮТЪРНИТЕ ИГРИ КАТО ЧАСТ ОТ ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС ВЪВ ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА.....	46
Svetoslav Angelov Kosev	
INTERACTIVE DESIGN AND COMPUTER GAMES AS PART OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN UNIVERSITIES.....	47
Šandor F. Šetalo	
TESLINE MENTALNE SLIKE U HOLOGRAMSKOJ PREDSTAVI.....	48
Šandor F. Šetalo	
TESLA'S MENTAL IMAGES IN A HOLOGRAPHIC REPRESENTATION.....	49
Aleksandra Paladin	
РАДИО КРОЗ ФОКУС ДИГИТАЛНИХ УМЕТНОСТИ.....	50
Aleksandra S. Paladin	
RADIO THROUGH THE FOCUS OF DIGITAL ARTS.....	51
Parin Somani	
THE PSYCHOLOGICAL IMPACTS OF SOCIAL NETWORKS AS A MIRROR OF ARTISTIC REALITY.....	52
Parin Somani	
PSIHOLOŠKI UTICAJI DRUŠTVENIH MREŽA KAO OGLEDALO UMETNIČKE STVARNOSTI.....	53

Milica B. Jovanović	
Jelena D. Cvetković Crvenica	
REALIZACIJA NASTAVE SOLFEĐA NA DALJINU U POČETNOM PERIODU PRIMENE IZ UGLA STUDENATA – ISKUSTVA, EFEKTI I PERSPEKTIVE.....	54
Milica B. Jovanovic	
Jelena D. Cvetkovic Crvenica	
REALIZATION OF SOLFEGGIO TEACHING AT A DISTANCE IN THE INITIAL PERIOD OF APPLICATION FROM THE STUDENT'S POINT OF VIEW – EXPERIENCES, EFFECTS AND ERSPECTIVES.....	55
Agota Vitkai Kučera	
O UMETNIČKOM PROJEKTU „NEOBUZDANI SKLAD – MUZIČKO-SCENSKO UPRIZORENJE ŽIVOTA I DELA PALA ABRAHAMA“.....	56
Agota Vitkai Kucsera	
ABOUT THE ART PROJECT "UNBRIDLED HARMONY - MUSICAL STAGING OF THE LIFE AND WORK OF PAUL ABRAHAM".....	57
Yuanning. Zhang	
THE STATUS AND ANALYSIS OF CHINESE CLASSICAL VIOLIN CONCERTO BUTTERFLY LOVERS IN SERBIAN MEDIA.....	58
Yuaning. Zang	
STATUS I ANALIZA KINESKOG KLASIČNOG VIOLINSKOG KONCERTA LEPTIRI LJUBAVNICI U SRPSKIM MEDIJIMA.....	59

UVODNO SAOPŠTENJE
INTRODUCTORY STATEMENT

ANALITIČKI PLURALIZAM KAO POSLEDICA KOMPRESIJE DVODIMENZIONALNOG SISTEMA STRUKTURNE ORGANIZACIJE U *INVOKACIJI* LJUBICE MARIĆ

Posttonalna prolongaciona analiza otvara nove mogućnosti sagledavanja strukturne organizacije kompozicija koje se opiru tonalno-funkcionalnim principima, usled čega često dobijaju karakterizacije „atonalnih“ dela. Neprepoznavanje organizacionog principa navodi na potencijalno pogrešan zaključak nepostojanja referentnog sistema koji uobličava strukturu kompozicije. U radu je prolongaciona analiza primenjena na kompoziciju *Invokacija* iz poslednjeg perioda stvaralaštva Ljubice Marić, čime se ovaj analitički pristup oprobava na novom uzorku. Istovremeno, dodatnu potvrdu analitičkih saznanja o načinima elaboracije razotkrivenih strukturnih događaja dobićemo i primenom drugih analitičkih metoda, uključujući i one autore koji negiraju mogućnost primene prolongacione analize na ne-tonalitetni uzorak (Džozef Stros). Kako se muzički tok odvija, dve strukturne koordinate: horizontalna („asocijativni motiv“ – apođatura) i vertikalna (referentna zvučnost), postepeno se asimiliju do neprepoznatljivosti i međusobne kompresije u jedinstven zvučni prostor. Uključenje naizgled figurativnog gesta u najdublji sloj strukture nije tipično za prolongacionu analizu, kao ni izolovano posmatranje linearnih tokova, no u tome se ogleda značaj inkorporacije različitih modusa sagledavanja strukturne organizacije i odstupanja od čisto tehničke primene određenog analitičkog pristupa. U *Invokaciji* strukturna osnova se postavlja na početku kompozicije, a njeni elementi kroz razvoj započinju međusobnu igru asimilacije, kompresije zvučnog prostora, relativizacije odnosa stabilnog i nestabilnog i stvaranja jedne napete ravnoteže bez konačnog razrešenja.

Ključne reči: *prolongacija, strukturni slojevi, referentna zvučnost, asocijativni motiv, Ljubica Marić.*

ANALYTICAL PLURALISM AS A CONSEQUENCE OF THE COMPRESSION OF THE TWO-DIMENSIONAL SYSTEM OF PITCH-ORGANIZATION IN INVOCATION BY LJUBICA MARIĆ

Post-tonal prolongational analysis opens up new possibilities for examining the pitch organization of compositions that resist tonal-functional principles, owing to which they are often labeled as “atonal”. Not recognizing the organizational principles can lead to a potentially erroneous assumption about the non-existence of a referential system. The present paper applies prolongational analysis on the composition *Invocation* from the last creative period of the renowned Serbian composer Ljubica Marić: a novel approach to this analytical sample. At the same time, the ways in which structural events are elaborated are confirmed by the application of other analytical approaches, including those by authors who question the very possibility of post-tonal prolongation (Joseph Straus). As the piece unfolds, two structural coordinates: horizontal (the “associative” appoggiatura motif) and the vertical (referential sonority), are gradually assimilated to the point of becoming indistinguishable and compressed into a unified sound space. The inclusion of an apparently embellishing gesture into the deepest structural layer may seem at odds with the usual prolongational analysis, and so does the treatment of individual lines in isolation, but precisely such instances justify the incorporation of other perspectives on structural organization, and relinquishing the purely technical application of an analytic method.

Briefly, it transpires that in *Invocation* the structural basis is established at the very beginning, with its elements entering into interplay of mutual assimilation, compression of the sound space, relativization of the stability/instability and creating an uneasy balance without an ultimate resolution.

Key words: *prolongation, structural layers, referential sonority, associative motif, Ljubica Marić.*

**INOVATIVNI PRISTUPI U UMETNOSTI /
INNOVATIVE APPROACHES IN THE ARTS**

Бојана Н. Николић

e-mail: bojananikolic1215@gmail.com

Академија техничко-васпитачких струковних студија Ниш, одсек Пирот, Србија

Драгана О. Драгутиновић

e-mail: ddragutinovici@gmail.com

Академија техничко-васпитачких струковних студија Ниш, одсек Пирот, Србија

Емилија Ј. Поповић

e-mail: e.popovic13@gmail.com

Академија техничко-васпитачких струковних студија Ниш, одсек Пирот, Србија

УДК 75:37.013-056.26/.36-053.4/.5

КОРИШЋЕЊЕ ИНОВАТИВНИХ ЛИКОВНИХ ТЕХНИКА И СТИМУЛАЦИЈА МУЗИКОМ У РАДУ СА ДЕЦОМ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

Кроз добро промишљену употребу различитих ликовних средстава, метода и техника, могуће је унапредити перцептивне, когнитивне, тактилне, афективне и моторичке способности деце са различитим врстама сметњи у развоју.

Радионице изведене у оквиру пројекта *Младост дарује* (2019) са децом са различитим врстама ометености својом основном оријентацијом заступају концепт игре у ликовној педагогији, јер је једино кроз игру и спонтано и вољно учешће деце могуће остварити резултат. Процес рада, сама игра са ликовним материјалима увек је важнија од крајњег резултата. Технике које су коришћене током радионица брижљиво су одабране у складу са карактеристикама ликовних материјала, просторно-временским условима, као и могућношћу индивидуалног приступа деци. У циљу креирања атмосфере запитаности, зачудности, буђења деље радозналости и активирања пажње, коришћене су технике отискивања неklasичним материјалима, ебру техника, израда тактилног зида, сензорних боца и вајање глином. Неизоставни део ликовних активности била су брижљиво одабрана музичка дела, прилагођена узрасту деце.

Кључне речи: *ликовне технике, деца са сметњама у развоју, ебру, отискивање, сензорне боце, тактилни зид.*

Bojana N. Nikolić

e-mail: bojananikolic1215@gmail.com

The Academy of Applied Technical and Preschool Studies, Niš, department Pirot, Serbia

Dragana O. Dragutinović

e-mail: ddragutinovici@gmail.com

The Academy of Applied Technical and Preschool Studies, Niš, department Pirot, Serbia

Emilija J. Popović

e-mail: e.popovic13@gmail.com

The Academy of Applied Technical and Preschool Studies, Niš, department Pirot, Serbia

INNOVATIVE ART TECHNIQUES AND MUSIC STIMULATION IN WORKSHOP FOR CHILDREN WITH DEVELOPMENTAL DISORDERS

It is possible to improve perceptual, cognitive, tactile, affective and motor abilities of children with different types of developmental disabilities by a well-thought-out use of various art materials, methods and techniques.

Workshops which are organised within the project *Youth Creates* (2019) for children with different types of disabilities represent pedagogy of play through art. Positive results can be achieved only through play in which children participate spontaneously and voluntarily. The process of work, the play with different art materials itself is more important than the final result of art activity. Painting techniques used during these workshops were selected in accordance with the characteristics of the art materials, space and time conditions, as well as the possibility of individual approach to children. In order to create an atmosphere of questioning, wonder, to engage the children's interest and awaken curiosity and activating attention, we used printing techniques with non-classical materials, ebru technique, tactile wall, sensory bottles and clay modelling. An indispensable part of the art activities was carefully selected music, which was adapted to the age of the children.

Key words: *art techniques, children with developmental disorder, ebru, printmaking, sensory bottles, tactile wall.*

PRELAZAK PREZENTOVANJA PREDMETA IZ FIZIČKOG PROSTORA U VIRTUELNI – KODIFIKACIJA INSTAGRAMA KAO NOVOG IZLOŽBENOG DUĆANSKOG PROSTORA ZANATSKIH I UMETNIČKIH PREDMETA

Vizuelna zasićenost različitim informacijama i porukama kao i doba „masovnog” i globalnog u 21. veku okreće savremenog čoveka ka potrazi za autentičnošću. Ova težnja se ogleda u različitim poljima gde umetnost i kultura traže da se reflektuju u svakodnevnom životu pojedinca. Ako analiziramo društvenu mrežu *instagram*, kao prostor svakodnevne razmene informacija, možemo da sagledamo veliki broj korisnika koji se vraća porodičnim zanatima ili osniva manufakture širokog spektra predmeta primenjenih umetnosti, a prostor prezentovanja iz fizičkog prilagođava duhu vremena i savremenim potrebama, pa tako on prelazi u virtuelni. U svetlu ovoga, *instagram* postaje jedinstven prostor koji objedinjuje tri fizičke komponente koje su činile jedinstvenu celinu prezentacije predmeta: dizajn izloga, unutrašnjost dućanskog prostora i reklamu (u vidu štampanog medija – letak, oglas u novinama, prospekt ili natpis na fasadi objekta). Predmet istraživanja rada je veza između projektovanja fizičkog prostora i dizajna virtuelnog, kao i njihova međusobna refleksija.

Ključne reči: *prezentacija predmeta, instagram, dizajn enterijera, virtuelni prostor.*

TRANSITION OF THE PRESENTATION OF OBJECTS FROM THE PHYSICAL SPACE TO THE VIRTUAL - CODIFICATION OF INSTAGRAM AS A NEW EXHIBITION SHOP SPACE FOR CRAFT AND ART OBJECTS

The visual saturation of various information, as well as the age of the "mass" in the 21st century, turn modern man towards the search for authenticity. This is reflected in different fields where arts and culture are influenced in daily life of an individual. If we analyze *instagram* as a space for daily placement of information in order to accommodate users who return to family crafts or establish manufactories of applied arts objects, the space of presentation is adapted from physical to virtual, to satisfy the spirit of time. Instagram becomes a unique space that unites three physical components that make a presentation of the object: shop window design, interior of the store and advertising (in the form of printed media leaflet, newspaper ad, brochure or facade inscription). The subject of the paper is relation of the design of physical and virtual space, as well as their mutual reflection.

Key words: *Objects presentation, Instagram, Interior design, Virtual space.*

ASPEKT PROLAZNOSTI

Rad se bavi analizom projekta „Aspekt prolaznosti”, prikazanom na izložbi u Veneciji (u okviru Venecijanskog bijenala na festivalu AnimaMundi) i Apatinu, 2019. god. Srž projekta predstavlja determinacija pojma vremena, kao jedinog svedoka trajanja događaja koji oblikuju svet, odnosno tumačenje njegovog trajanja u različitim aspektima pojavnosti – kroz perspektivu čoveka. Pitanja prošlosti, sadašnjosti i budućnosti postaju opredmećena elementima bliskim ljudskom biću kroz njegovu svest o prolaznosti.

U praktičnom smislu, „Aspekt prolaznosti” vizuelno prikazuje različite elemente koncepta trajanja (bilo da se radi o jednoćelijskim organizmima, njihovom pozicioniranju u vremenu ili o univerzumu, kao apsolutu beskonačnosti trajanja) kroz prizmu iskustava individue i njenog razumevanja ovog pojma. Takve vizuelne senzacije, putem aplikacije za proširenu realnost, bivaju ponovo (d)oživljene, a posmatrač dobija mogućnost da koristi realno okruženje i oplemenjuje ga različitim virtuelnim sadržajima, menja njihov redosled i utiče na njihovo trajanje. Cilj projekta je prikazivanje kompleksnosti relativnog u pojmu vremena i njegovog trajanja (tj. njegove nepostojanosti).

Ključne reči: *proširena realnost, digitalna umetnost, umetnost novih medija, video-umetnost.*

ASPECT OF TRANSIENCY

The paper analyzes the project "Aspect of Transiency", presented at the exhibition in Venice (as part of the Venice Biennale at the festival Anima Mundi) in Apatin in 2019. The core of the project is the determination of the concept of time, as the only witness to the duration of events that shape the world, i.e. the interpretation of its duration in various aspects of appearance-through a human perspective. Questions of the past, present and future become materialized by elements close to the human being through his awareness of transiency.

In practical terms, the "Aspect of Transiency" visually depicts various elements of the concept of duration (whether it is single-celled organisms, their positioning in time or the universe, as the absolute of infinity of duration) through the prism of individual experiences and understanding of this concept. Such visual sensations, through the Augmented Reality application, are revived, and the observer is given the opportunity to use the real environment and enrich it with various virtual contents, change their order and influence their duration. The aim of the project is to show the complexity of the relativity in terms of time and its duration (ie its impermanence).

Key words: *augmented reality, digital art, new media art, video art.*

OPTICON

'Opticon', kao semantički koncept, koji može postati označivač procesa, mehanizam ili predmet (vizuelnog, naučnog) posmatranja. Dalje, raspravlja se o temama međusobne povezanosti arhitekture i instrumenata, arhitekture kao prostorne funkcije / tehnologije ili arhitekture u odnosu na „kulturu naučnog posmatranja i razrade” prirodnih i društveno proizvedenih pojava. Usredsređen na astrofizička i geografska istraživanja, nebesko i zemaljsko mapiranje, metode i tehnologije arhitektonskih interpretacija i prikaza, kao i pitanja savremenih tipologija opservatorija i gradske teritorije kao polja strateškog planiranja i aktivnosti.

Interdisciplinarni kontekst tematskog zadatka „Opticon: Nebeska dinamika” omogućava triangulaciju naučnih oblasti matematike, optike, astrofizike, geografije, kulture i obrazovanja. Koristeći takav pristup, studenti stiču sposobnost pristupa kompleksnoj arhitektonskoj situaciji i zadatku, kao i njegovim kontekstualnim zavisnostima kao osnovu za procenu kvaliteta predloga i intervencije arhitektonskog dizajna.

Ključne reči: *opservatorija, arhitektura, metoda, umrežavanje.*

OPTICON

'Opticon', as a semantic concept, that can become a process signifier, mechanism or an object of (visual, scientific) observation. Furthermore, it discusses the topics of the interrelation of architecture and instruments, architecture as a spatial function/technology or architecture with reference to the "culture of scientific observation and elaboration" of natural and socially produced phenomena. Focused on astrophysical and geographical research, celestial and terrestrial mapping, methods and technologies of architectural interpretations and representations, as well as the questions of contemporary typologies of observatories and the city territory as fields of strategic planning and activities.

The interdisciplinary context of the thematic assignment "Opticon: Celestial Dynamics" enables the triangulation of the scientific fields of mathematics, optics, astrophysics, geography, culture, and education. By employing such an approach, the students acquire the ability to approach a complex architectural situation and assignment as well as its contextual dependencies as a basis for evaluating the quality of an architectural design project proposal and intervention.

Key words: *observatory, architecture, method, networking.*

DIGITALNE TEHNOLOGIJE U ARHITEKTURI

Rad se bavi primenom digitalnih tehnologija u arhitekturi i njihovom uticaju na umetničko izražavanje. Digitalne tehnologije nisu samo predmet tehnika prezentacije projekta i zamisli umetnika već postaju deo umetničkog procesa u okviru novih tehnologija i razvoja, uz neophodnost multidisciplinarnog dizajna. Kreiraju se novi projektantski pristupi u arhitekturi kojima se pojačava interakcija između korisnika prostora i arhitektonskog dela. Postavljanjem tehnologije u svojstvo komplikovanih umetničkih slojeva, prevazilazimo fizičke barijere integracije projektovanog prostora u okruženje i pojačavamo korelaciju posmatrača i dela, gde posmatrač postaje aktivni učesnik u umetnosti.

Ključne reči: *digitalno u arhitekturi, tehnologija arhitekture, digitalna umetnost i dizajn.*

DIGITAL TECHNOLOGIES IN ARCHITECTURE

The content of this paper is the application of digital technologies in architecture and their influence on artistic expression. Digital technologies are not only the subject of project presentation techniques and artists' ideas, but they also become part of the artistic process within new technologies and development with the necessity of multidisciplinary design. New design approaches in architecture are being created, which strengthen the interaction between the users of space and the architectural work. By placing technology in the capacity of complicated artistic layers, we overcome the physical barriers of integration of the designed architectural space into the environment and strengthen the correlation between the observer and the piece of art where the observer becomes an active participant in the art itself.

Key words: *digital in architecture, architecture technology, digital art and design.*

UPOTREBA ANGLICIZAMA U ARHITEKTURI KROZ PRIZMU RAZVOJA TEHNOLOGIJE I DIGITALIZACIJE

Ovaj rad je zasnovan na analizi upotrebe anglicizama u arhitektonskoj praksi usled razvoja tehnologije, digitalizacije i globalizacije. Uz etimološki osvrt detektovane su različite grupe pojmova koje su nastale direktnim ili indirektnim preuzimanjem iz jezika tehnološki razvijenih zemalja, koje su kroz istoriju diktirale vodeće trendove, materijale, načine građenja, ali i stručnu terminologiju. Različiti umetnički pravci tokom istorije nosili su i određene pojmovne karakteristike koji su usvajane kao pozajmljenice u svom originalnom obliku. Engleski postaje vodeći jezik u svim sferama društva tek u XX i XXI veku, razvojem tehnologije i umetnosti. Spontanom usvajanjem usled globalizacije, sve se više pojmova preuzima stvarajući sopstveni jezički izraz koji prerasta u moderni lingua franca.

Ključne reči: *anglicizmi u arhitekturi, tehnologija i jezik, tehnološki razvoj i digitalizacija.*

THE USE OF ANGLICISMS IN ARCHITECTURE THROUGH THE PRISM OF TECHNOLOGY DEVELOPMENT AND DIGITALIZATION

This paper is based on the analysis of the use of Anglicism in architectural practice due to the development of technology, digitalization and globalization. Along with the etymological review, various groups of terms were detected, which were created by direct or indirect loaning of words from the languages of technologically developed countries, which throughout history have dictated leading trends, materials, ways of building, and professional terminology as well. Different artistic directions throughout history also carried certain conceptual characteristics that were adopted as loanwords in their original form. English became the leading language in all spheres of society in the XX and XXI century with the development of technology and art. With spontaneous adoption due to globalization, more and more concepts have been taken over, creating their own linguistic expression that grows into a modern lingua franca.

Key words: *anglicisms in architecture, technology and language, technological development and digitization*

СИМБИОЗА КЊИЖЕВНОСТИ И НОВИХ ТЕХНОЛОГИЈА НА ПРИМЕРУ БУКТЈУБЕРА

Књижевност захваљујући дигиталним технологијама стиче нове поклонице у генерацијама „дигиталних домородаца”. Глобални феномен креативног бављења књижевношћу на аудио-визуелној платформи Јутјуб представља буктјубинг. Он повезује младе љубитеље литературе и представља заокрет у односу на традиционално, понекад ригидно, тумачење књижевних текстова. Уместо читања као индивидуалног, усамљеног чина, буктјубери тај процес колективизују захваљујући отвореном онлајн простору Јутјуб читалачке заједнице, у којем препоручују и тумаче књижевна дела из сопствене визуре. Гледаоци су у сталној интеракцији са креаторима садржаја захваљујући могућности да се сабскрајбују, лајкују, коментаришу или деле конзумиране садржаје, што повећава утицајност буктјубера.

У раду ћемо илустровати неколико успешних примера српске буктјуб сцене, *To the lighthouse*, *Дора* и књижица, *Књиголожница* итд. Буктјубери представљају одговор младих генерација на опаску да не читају и да међу њима влада колективна криза читања. Млади у Србији читају, али то раде на другачији начин.

Кључне речи: *буктјубер, Јутјуб, друштвене мреже, књижевност.*

THE SYMBIOSIS OF LITERATURE AND NEW TECHNOLOGIES ON THE EXAMPLE OF BOOKTUBERS

Thanks to digital technologies, literature is gaining new fans in the generations of "digital natives". The global phenomenon of creative engagement with literature on the audiovisual platform YouTube is booktubing. It connects young lovers of literature and represents a turn from traditional, sometimes rigid, interpretations of literary texts. Instead of reading as an individual, lonely act, booktubers collectivize this process thanks to the open online space of the YouTube reading community, where they recommend and interpret literary works from their point of view. Viewers are in constant interaction with content creators thanks to the possibility of sending feedback, which in turn increases the influence of booktubers.

In this paper, we will illustrate the Serbian booktube scene. Booktubers represent the response of young generations to the remark that they do not read and that there is a collective crisis of reading among them. Young people in Serbia read, but they do it differently.

Key words: *Booktuber, YouTube, social networks, literature.*

ELEKTRONSKI DVOJEZIČNI ŠKOLSKI REČNICI U NASTAVI STRANIH JEZIKA

U radu razmatramo mogućnosti upotrebe elektronskih (digitalnih) dvojezičnih školskih rečnika aktivnog tipa kao nove komponente u nastavi stranih jezika, i mogući način konstrukcije ovakvih rečnika. U procesu učenja stranog jezika bitno je sticanje osnovnih komunikativnih kompetencija (čitanje, pisanje, govorenje, slušanje); isto je tako važno ovladavanje leksikografskom kompetencijom, odnosno znanjima i navikama koja omogućavaju pravilno korišćenje rečnika i rečničkih priručnika radi dobijanja informacije o ispravnoj upotrebi i značenju pojedinih reči. Korišćenjem elektronskih rečnika, kako u procesu nastave, tako i u procesu samoučenja, studenti i učenici imaju priliku da steknu novu dimenziju ove kompetencije koja ih dalje vodi ka potpunijem ovladavanju jezika koji uče. Prilikom razmatranja ove teme, a polazeći od stava da je jedan od osnovnih pravaca školske leksikografije „njena pedagoška usmerenost” [Golubkova E. E.], zadržali smo se na pitanju arhitektonike ove vrste rečnika koja proizilazi iz sličnosti i razlika sa tradicionalnim „papirnim” školskim rečnicima.

Ključne reči: *elektronski rečnici, školska dvojezična leksikografija, leksikografska kompetencija, mikro i makrostruktura rečnika.*

ELECTRONIC BILINGUAL SCHOOL DICTIONARIES IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

This paper examines the opportunities provided by the active type of electronic (digital) bilingual school dictionaries as a new component in foreign language teaching, as well as the possible means of construction of said dictionaries. The process of foreign language learning lays great stress on mastering the basic communicative competences (reading, writing, speaking and listening); the mastery of lexicographic competence, that is, the skills needed for proper usage of dictionaries and dictionary textbooks as a means of obtaining the correct meanings and usages of given words, is also of great importance. The use of electronic dictionaries both in lectures and self-teaching provides pupils and students with an opportunity to acquire a further dimension of this competence which will aid them in more perfect mastery of the language. Stressing the thesis that “pedagogical aims” [Golubkova E. E.] are a key property of school dictionaries, we focused our attention on the architectonics of said dictionaries as viewed through similarities and differences to traditional, “paper” school dictionaries.

Key words: *electronic dictionaries, school bilingual lexicography, lexicographic competence, dictionary micro and macrostructure.*

ПАНОВ ЛАВИРИНТ – МОРФОЛОГИЈА ТЕКСТА И ЊЕГОВА ВИЗУЕЛИЗАЦИЈА

У раду се бавимо феноменом лепоте и утопијским световима у *Пановом лавиринту*, који је сагледан и као романескна структура, али и као њен кинематографски пандан. Бавићемо се и питањем другости, али и фантазмима, имајући у виду обиље митских садржаја у овом остварењу Гиљерма дел Тора. У том контексту посебан акценат у раду биће стављен и на питање структурално-семиотичке перспективе дела, што значи да ће у раду бити присутно откривање микроструктура и макроструктура, као и њихових односа и уметничког функционисања.

Кључне речи: *мит, другост, фантастична књижевност, филм, наратологија.*

PAN'S LABYRINTH – TEXT MORPHOLOGY AND ITS VISUALIZATION

In this paper we deal with the phenomenon of beauty and the Utopian worlds of the *Pan's Labyrinth*, viewed both as the novelistic structure, and as its cinematic parallel. We shall also deal with the issue of otherness, as well as with phantasms, bearing in mind the abundance of mythical content in this film by Guillermo del Toro. In that context, a special emphasis in this paper shall be placed on the issue of the structural and semiotic perspective of the piece, which means the revealing of micro and macro structures will be present in this paper, as shall be the revealing of their relations and artistic functioning.

Key words: *myth, otherness, fantasy literature, film, narratology.*

ДИГИТАЛНИ МЕДИЈИ И ПОСТХУМАНО ДОБА

Дигитални медији се развијају великом брзином и важан су посредник између појединца и свеукупне стварности. Човјеку усљед преобиља информација постаје све теже да се пробије до истински валидних и утемељених садржаја како би могао изградити темеље властитог идентитета. Мноштво невалидних и нетачних информација у постмодернистичкој епохи у којој се као важан појам истиче *постистина* погодује увјерењу о губитку вјере у „грандиозне наративе” (Лиотар). Релативизовање свих идеологија и темеља на којима се од просвјетитељства заснивала идеја о хуманизму довела је до постхуманистичког брисања границе између људског, животињског и машинског. Хибридни идентитет, у оквиру ког не постоје чврсто утемељени биолошки и културни оквири, поред мноштва информација, погодују дезоријентацији појединца, који своје упориште може наћи кроз развијање медијске, информационе и читалачке писмености, како би могао постати истински развијена личност с утемељеним ставовима.

Кључне ријечи: *дигитални медији, постхуманизам, медијска писменост, информациона писменост, читалачка писменост.*

DIGITAL MEDIA AND POSTHUMAN ERA

Digital media are developing at high speed and represent an important mediator between an individual and the overall reality. Overwhelmed by the superabundance of information, it is becoming even harder for an individual to discover genuinely valid and grounded content in order to establish the foundation of his identity. A lot of invalid and inaccurate information in the postmodern era which emphasises the term post-truth favours the loss of faith in "grandiose narratives" (Lyotard). Relativization of all the ideologies and bases on which the idea of humanism was found ever since the Age of Enlightenment has led to post-humanist erasure of borders between humans, animals and machines. Hybrid identity within which firmly established biological and cultural frames do not exist, in addition to the abundance of information, contribute to disorientation of an individual who may find their stronghold through developing media, information and reading literacy, in order to become genuinely developed person with grounded attitudes.

Key words: *digital media, posthumanism, media literacy, information literacy, reading literacy.*

ŠPICA SAVREMENE TELEVIZIJSKE SERIJE – IZMEĐU INFORMATIVNOG, PROMOTIVNOG I UMETNIČKOG

U radu će biti sagledani razvoj i uloga uvodne špice televizijskih serijskih sadržaja, od konvencionalnog izvora informacija i bazičnog promotivnog alata i predstavljanja aktera i osnovnih naznaka dramske radnje, do evolucije u specifičnu kratku umetničku formu. Standardi u savremenoj televizijskoj produkciji serija uključuju postojanje, pa i izdvajanje dodate vrednosti u vidu uvodne špice pred koju se postavljaju raznovrsni zadaci u cilju zaokruženja audiovizuelnog identiteta – potreba za originalnošću i inovacijom, ostvarenje uticaja i generisanje potrebe gledalaca za repetitivnim i poznatim ikonološkim doživljajem, uspostavljanje odgovarajuće atmosfere, zadržavanje relevantnosti u odnosu na temu i ideju televizijske serije, kao i pažljiv odabir određene tehnike ili njihove kombinacije u cilju dobijanja ukupnog audiovizuelnog utiska o sadržaju za koji špica predstavlja svojevrsnu simboličku identifikaciju kod auditorijuma. Intenzivnim razvojem i uspehom igranih serija ova kratka forma doživljava svoju redefiniciju od nekadašnje formalne ambalaže do savremene kreativne minijature.

Ključne reči: *uvodna špica, televizijska serija, audiovizuelni identitet, kratka forma.*

TELEVISION SERIES TITLE SEQUENCE – BETWEEN INFORMATIVE, PROMOTIONAL AND ARTISTIC

The paper focus is on the development and function of title sequence in television series content, from conventional information source, basic promotional tool, presentation of protagonists and narrative outlines to the evolution to short form of artistic expression. Contemporary standards of television production of series include the existence of added market value in title sequence that is burdened by several different tasks in order to obtain well rounded audiovisual identity. There is imperative to be original and innovative, to achieve impact and generate the viewer's need for repetitive and familiar iconic experience, to establish certain atmosphere, to keep relevance to subject matter and carefully choose artistic technique or the combination of several techniques, altogether aiming to make an artistic overall impression as symbolic identification for audience. With the intensive development and success of fictional television series, this short form is radically redefined from once formal package to contemporary creative miniature.

Key words: *title sequence, television series, audiovisual identity, short form.*

DIGITALIZACIJA, IZOLACIJA, DESEKSUALIZACIJA seks na filmu i televiziji 2020.

U doba globalnih pandemija, verovatno nije postojao mehanizam da se širi propaganda odsustva bliskosti, kao što je nedavno bio slučaj u reklamnim blokovima na javnom servisu. Ipak, glavni reklamni stožer je do prošlog veka, dve hiljade godina unazad, bila crkva. Od kada je Pornhub postao besplatan, a Netflix-ov šampion pregleda postao škakljiva poljska softkor drama „365 dana”, pokazala se potreba za redefinisanjem sopstvenog odnosa prema čulnoj ljubavi. Naravno, novi puritanizam, kao i levi fašizam su u svim novijim preispitivanjima i redefinisanjima pronašli pogodno zemljište za neko novo vreme koje se do skora amaterski zvalo Novi svetski poredak. Nova politička korektnost je na putu da uništi i humor i seks kao i reprezentaciju istih.

Ključne reči: *pandemija, 2020, bliskost, seks, mediji.*

DIGITIZATION, ISOLATION, DESEXUALISATION

Sex in Films and on Television 2020

During earlier global pandemics there probably wasn't a mechanism in place to spread the propaganda of social/physical/intimacy distancing? At least, not like the one we have seen broadcasted on public service television recently. The main propaganda lever for the past two thousand years or until the end of the last century was the church. Ever since Pornhub became free, and Polish Netflix's champion (by number of views) became a teasing softcore drama "365 days", the need to redefine one's attitude toward sensual love has become a rather pressing issue. In their new introspections and redefinitions, new puritanism and leftist fascism found fertile ground for a new age, known until recently by its somewhat amateurish name New World Order. New political correctness is on its way to destroy both humour and sex, as well as their representations.

Key words: *pandemics, 2020, intimacy, sex, media.*

ПЕРЦЕПЦИЈА ЗА УМЕТНОСТ ДИГИТАЛНИХ МЕДИЈА

За разумевање уметничких радова представљених у дигиталним медијима неретко је потребно истовремено читати кодове из регистра (историје) уметности, културе, масовних медија и друштвено-политичких оквира. Повремено је потребно чак инсталирати посебне апликације на своје телефоне и таблете како би било могуће видети рад у проширеној стварности. Колико савремена дигитална трансформација утиче на промену односа према уметности и разумевање дела представљених у новим медијима? Ослањајући се на теорије које се баве трансмедијалном перцепцијом и релевантне примере уметничких радова, преиспитиваћемо могућности трансформације света уметности.

Кључне речи: *дигитални медији, уметност нових медија, трансмедијалност, свет уметности.*

PERCEPTION FOR DIGITAL MEDIA ART

To understand the art work presented in digital media, it is often necessary to simultaneously read codes from the registers of art (history), culture, mass media and socio-political frameworks. Sometimes, it is even necessary to install special application on your phone or tablet in order to be able to see the work in augmented reality. How much does the contemporary digital transformation affect the change of attitude towards art and understanding of works presented in new media? Relying on theories dealing with transmedial perception and relevant examples of art works, we will examine possibilities of art world transformation.

Key words: *digital media, the new media art, transmedia, art world.*

ИНТЕРАКТИВНИЯТ ДИЗАЙН И КОМПЮТЪРНИТЕ ИГРИ КАТО ЧАСТ ОТ ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС ВЪВ ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА

В последните няколко десетилетия компютърните игри се превърнаха в индустрия, която заема една огромна територия от развлекателната индустрия. Подобно на произведенията на графичния дизайн, които са част от нашето ежедневие, те в голяма или малка степен формират у нас различен тип реакции, поведение или естетически вкус. Поради тази причина с нарастването на необходимостта от кадри в тази индустрия, идва и мястото на образователните институции, които синхронизират дейността си с търсенето на бизнеса. Доколко навременно и адекватно обаче реагират образователните институции на това търсене и успяват ли да задоволят нуждата от добре подготвени и естетически грамотни личности е въпрос, чийто отговор си заслужава да се дискутира.

Преди 4 години в моят клас пристигнаха двама студенти от Университета в Ниш. Тяхното желание беше да изучават предмети, които са свързани с дизайна на компютърни игри.

Как мотивацията и желанието за реализация могат да накарат една личност да развие своите способности е предмет на настоящата дискусия.

Ключне речи: *интерактивен дизайн, компютърни игри, образование.*

Svetoslav Angelov Kosev

e-mail: kosevsa@ts.uni-vt.bg
kosevsa@gmail.com

University of Veliko Tarnovo "St. St. Cyril and Methodius", Faculty of Fine Arts, Veliko Tarnovo, Bulgaria

INTERACTIVE DESIGN AND COMPUTER GAMES AS PART OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN UNIVERSITIES

Over the last few decades computer games have begun to play an enormous part in the entertainment industry. Much like the works of graphic design, which are more a part of our everyday lives, to some certain extent they cause various reactions from us, form our behavior and aesthetical taste. Because of this reason, with the increase of the need for staff in this industry, also comes the role of educational institutions that synchronize their activities with the business demands. However, to what extent these institutions react quickly and adequately to these demands and whether they succeed at satisfying the need for well-prepared and aesthetically literate graduates is a question worth discussing.

Four years ago, two students from the University of Niš arrived into my course. It was their wish to study subjects, which were connected with video game design.

How motivation and desire for realization can lead a person to develop their abilities is the subject of the present discussion.

Key words: *interactive design, computer games, education.*

TESLINE MENTALNE SLIKE U HOLOGRAMSKOJ PREDSTAVI

Nikola Tesla je o svojim neobičnim vizualizacijama pisao u autobiografskoj knjizi „Moji izumi”. U detinjstvu mu se dešavalo da se izgovorena imenica materijalizuje pred njegovim očima. On bi kasnije na časovima matematike umesto pisanja na tablu ispred sebe projektovao matematičku operaciju koja ga je vodila do rešenja zadatka. Tesla je vremenom zaključio da se njegova misao ili izgovorena imenica refleksno vizualizuje na retini njegovih očiju. Genije iz Smiljana bi skoro svake noći u snovima putovao u nadrealne gradove i tamo sklapao prijateljstva sa ljudima koji su mu po njegovim rečima bili isto toliko dragi kao oni iz stvarnog života i nimalo bleđi u svojoj pojavi. Iako je najmanje dva puta davao intervju pred filmskom kamerom, ne postoji nijedan arhivski snimak na kom je Tesla. Putem hologramske tehnologije mogle bi se dočarati Tesline mentalne predstave, čiji bi deo svakako bio i On, modelovan po uzoru na njegove fotografije.

Ključne reči: *Nikola Tesla, hologramska predstava, mentalne slike, snovi, mentalna putovanja.*

TESLA'S MENTAL IMAGES IN A HOLOGRAPHIC REPRESENTATION

Nikola Tesla wrote about his unusual visualisations in his autobiographical book "My Inventions". In his childhood it happened that the pronounced noun materialized in front of his eyes. Later on, on his math classes, he projected math operation instead of writing on the table, which led him to the solution of the task. In time he came to a conclusion that his thought or his pronounced nouns visualizes reflexively in the retina of his eyes. The genius from Smiljan would travel in his dreams to unreal places nearly every night and made friendships there with people who were, by his words, beloved as those from his real life and not at all pale in their appearance. Although he gave an interview in front of the movie cameras at least two times, there's no an archive recording about Nikola Tesla. We could conjure up by holographic technology Tesla's mental representations. Surely, He would be the part of them modeled on his photographs.

Key words: *Nikola Tesla, holographic representation, mental images, dreams, mental journeys.*

РАДИО КРОЗ ФОКУС ДИГИТАЛНИХ УМЕТНОСТИ

Дигитална уметност данас је неодојиви део дигиталних, али и електронских медија. Она не само да мења свет у коме живимо, већ модификује начине коришћења изражајних средстава којима медији комуницирају са аудиторијумом. У контексту поменутог, овај рад се бави савременим радијом, као електронским медијем чија је дигитализација била један од важних стратешких циљева политике у области телекомуникација. Фокус рада усмерен је на различите форме дигиталних уметности које обликују овај медиј – од музике, радио-драме и радиофоније, до дизајна звука који се данас препознаје као дигитална уметност сама за себе.

Кључне речи: *дигитална уметност, радио, музика, радиофонија, дизајн звука.*

RADIO THROUGH THE FOCUS OF DIGITAL ARTS

Today, digital art is an inseparable part of digital and electronic media. It not only changes the world we live in, but also modifies the ways in which the means of expression are used by the media to communicate with the audience. In the context of the mentioned, this paper deals with modern radio, as an electronic medium, whose digitalization was one of the important strategic goals of the policy in the field of telecommunications. The focus of the work is on the various forms of digital art that shape this medium - from music, radio drama and radiophony, to sound design that is today recognized as digital art in itself.

Key words: *digital art, radio, music, radiophony, sound design.*

THE PSYCHOLOGICAL IMPACTS OF SOCIAL NETWORKS AS A MIRROR OF ARTISTIC REALITY

New media arts have been integrated into social networking encouraging an innovative mode of communication globally. However, the psychological impacts of rapid change and novel digital arts used in social media can have adverse effects on the human brain, creating mirror images or illusions of the true reality using artistic activity. This study aims to explore the psychological impacts of social networks as a mirror of artistic reality. Drawing on the most recent research and theories from published journals and grey literature, a systematic review is carried out. This study considers psychological research, current work in digital arts, and its effects on human interactions, inclusion and progression associated with social networking. The social media networks, Facebook, Instagram, LinkedIn and Twitter are used as reference points in this study highlighting how digital arts is used by individuals globally within the social networks to maintain identity relationships through creation and manipulation.

Key words: *Media arts, Psychology, Social networking, Digital arts, Social Media.*

PSIHOLOŠKI UTICAJI DRUŠTVENIH MREŽA KAO OGLEDALO UMETNIČKE STVARNOSTI

Umetnost novih medija integrisana je u društveno umrežavanje podstičući inovativan način komunikacije na globalnom nivou. Međutim, psihološki efekti brzih promena i nove digitalne umetnosti koje se koriste u društvenim medijima mogu imati negativne efekte na ljudski mozak, stvarajući prividne odraze ili iluzije realne stvarnosti korišćenjem umetničke aktivnosti. Cilj ovog istraživanja je da razmotri psihološke uticaje društvenih mreža kao ogledala umetničke stvarnosti. Sprovedeno je i podrobno istraživanje polazeći od najnovijih ispitivanja i teorija iz objavljenih časopisa i „sive literature”. Ovo istraživanje razmatra psihološka ispitivanja, trenutni rad u digitalnoj umetnosti i njegove efekte na ljudske interakcije, uključivanje i napredovanje koji su povezani sa društvenim mrežama. Mreže društvenih medija, Facebook, Instagram, LinkedIn i Twitter koriste se kao referentne tačke u ovom istraživanju, naglašavajući kako pojedinci globalno koriste digitalne umetnosti u okviru društvenih mreža za održavanje identitetskih odnosa putem stvaranja i korišćenja.

Ključne reči: *medijske umetnosti, psihologija, društvene mreže, digitalne umetnosti, društveni mediji.*

REALIZACIJA NASTAVE SOLFEĐA NA DALJINU U POČETNOM PERIODU PRIMENE IZ UGLA STUDENATA – ISKUSTVA, EFEKTI I PERSPEKTIVE

Polazeći od činjenice da fakulteti svoje temeljno polazište ostvaruju kroz teorijska predavanja, vežbe, projekte istraživanja, konsultativni rad i stručnu pedagoško-metodičku praksu, i na taj način ostvaruju sveobuhvatnu institucionalnu podršku u obrazovanju budućih muzičkih pedagoga, u radu se razmatra jedan nov pedagoški izazov koji izlazi iz okvira tradicionalnog sistema učenja – nastava na daljinu. Šta nam je ovakav način rada doneo, a šta oduzeo, pokušali smo da saznamo putem online anketnog upitnika konstruisanog za potrebe prikupljanja podataka koji se odnose na stavove studenata o kvalitetu, efikasnosti sistema i spremnosti svih učesnika obrazovnog procesa za realizaciju nastave na daljinu tokom trajanja vanrednog stanja usled pandemije virusa Covid-19. Predstavljena su iskustva koja čine bazu za dalja promišljanja o načinu prilagođavanja obrazovnog sistema novonastaloj situaciji, sa ciljem da se dobijeni rezultati iskoriste za podizanje nivoa kvaliteta ovakvog oblika nastave. Populaciju ispitanika čine studenti osnovnih studija Departmana za muzičku umetnost Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu.

Ključne reči: *solfeđo, online nastava, učenje na daljinu, Covid-19.*

**REALIZATION OF SOLFEGGIO TEACHING
AT A DISTANCE IN THE INITIAL PERIOD
OF APPLICATION FROM THE STUDENT'S POINT OF VIEW –
EXPERIENCES, EFFECTS AND PERSPECTIVES**

Starting from the fact that the faculties realize their basic starting point through theoretical lectures, exercises, research projects, consultative work and professional pedagogical-methodical practice, and thus achieve comprehensive institutional support in the education of future music pedagogues, the paper discusses a new pedagogical challenge that goes beyond the traditional learning system – distance learning. An online questionnaire designed for this occasion collected data related to students' attitudes about the quality, efficiency of the system and the readiness of all participants in the educational process for the implementation of distance learning during the state of emergency due to the Covid-19 virus. The presented experiences form the basis for further reflections on how to adapt the educational system to the new situation and raise the quality of this form of teaching. The population of respondents consists of undergraduate students of the Department of Music Arts, Faculty of Arts of the University of Nis.

Key words: *solfeccio, online teaching, distance learning, Covid-19.*

O UMETNIČKOM PROJEKTU „NEOBUZDANI SKLAD – MUZIČKO-SCENSKO UPRIZORENJE ŽIVOTA I DELA PALA ABRAHAMA“

Umetnički projekat „Neobuzdani sklad – muzičko-scensko uprizorenje života i dela Pala Abrahama“ zamišljen je i izveden kao žanrovska i medijska sinteza, koja je obuhvatila i biografske podatke, te je delom dokumentarnog karaktera, delom muzička komedija (koja koristi raspoloživu savremenu scensku tehniku i opremu poput video-projeksije, rasvete i prenosivih mikrofona), a uz živo muzičko (vokalno i instrumentalno) izvođenje.

Proučavanje i oblikovanje odabranog materijala definisalo je stil i žanrovsku specifičnost umetničkog projekta, ostvarivši uticaj na odabir saradnika, prostora u kome će se prikazati, proces rada i proba, kao i tehnologiju koja će se upotrebiti tokom realizacije.

Projekat doprinosi afirmaciji Pala Abrahama, pojedinca kojeg ne bi trebalo zapostaviti, jer je svojim delima doprineo vidljivosti i prepoznatljivosti kulture i podneblja sa kojeg dolazi (Apatina) – posredno utičući na očuvanje kulturne baštine Vojvodine i naroda koji u njoj žive. U širem kontekstu, projekat aktivno deluje na podizanje nivoa kulturne svesti, edukacije, plasiranja informacija i kulture sećanja.

Ključne reči: *umetnički projekat, Pal Abraham, pevanje, gluma, novi mediji.*

ABOUT THE ART PROJECT "UNBRIDLED HARMONY - MUSICAL STAGING OF THE LIFE AND WORK OF PAUL ABRAHAM"

The art project "Unbridled Harmony – Musical Staging of the Life and Works of Paul Abraham" was conceived and performed as a genre and media synthesis, which included biographical data, and is partly documentary, partly musical comedy (using available modern stage technique and equipment such as video projection, lights and portable microphones), along with live music (vocal and instrumental) performance.

The study and design of the selected material defined the style and genre specificity of the art project, influencing the selection of associates, the space in which it will be presented, the process of work and rehearsals, as well as the technology to be used during the realization.

The project contributes to the affirmation of Paul Abraham, an individual who should not be neglected, because his works have contributed to the visibility and recognizability of the culture and the region he comes from (Apatin) - indirectly influencing the preservation of cultural heritage of Vojvodina and its people. In a broader context, the project actively works on raising the level of cultural awareness, education, placement of information and culture of memory.

Key words: *art project, Paul Abraham, singing, acting, new media.*

THE STATUS AND ANALYSIS OF CHINESE CLASSICAL VIOLIN CONCERTO BUTTERFLY LOVERS IN SERBIAN MEDIA

As a series of well-deserved Chinese classics, *Butterfly Lovers*, a love story from ancient times, has got many medial transformations. The one of the most popular musical pieces inspired by the story is the Violin concerto, which has drawn intense attention in China, and in the Western world.

The first aim of the paper is to present research on performances of this concerto in Serbia; the methodology will be the quantitative analysis of audience opinion, using digital tools. Another aim of the study is to investigate influence of this concerto on Serbian professionals and the wider society, based on the questionnaire survey posted on social networks. The most important objective is to answer the question why such a distinguished work is still in its' infancy stage of acceptance in Serbia, as one step in obtaining a "complete picture" of the reception of Chinese music in Serbia.

Key words: *Music, Violin Concerto, Analysis, Butterfly Lovers, Chinese Music, Serbia.*

Departman za muzikologiju, Fakultet muzičke umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu, Srbija

STATUS I ANALIZA KINESKOG KLASIČNOG VIOLINSKOG KONCERTA *LEPTIRI LJUBAVNICI* U SRPSKIM MEDIJIMA

Kao serija poznatih kineskih klasika, *Leptiri ljubavnici* (Butterfly Lovers), ljubavna priča iz antičkih vremena, ima mnogo medijskih transformacija. Jedno od najpopularnijih muzičkih dela inspirisanih pričom je violinski koncert koji je privukao veliku pažnju u Kini i na Zapadu.

Prvi cilj rada je da predstavi istraživanja o izvođenjima ovog koncerta u Srbiji; metodologija će biti kvantitativna analiza mišljenja publike, koristeći digitalne alate. Drugi cilj studije je da se istraži uticaj ovog koncerta na srpske profesionalce i šire društvo, na osnovu ankete postavljene na društvenim mrežama. Najvažniji cilj je odgovoriti na pitanje zašto je tako istaknuto delo još uvek u početnoj fazi prihvatanja u Srbiji, kao jedan od koraka u sticanju „potpune slike” recepcije kineske muzike u Srbiji.

Ključne reči: *muzika, violinski koncert, analiza, Leptiri ljubavnici (Butterfly Lovers), kineska muzika, Srbija.*

**Osmi nacionalni naučni skup
sa međunarodnim učešćem**

Niš, 9–10. oktobar 2020.

BARTF 2020

**UMETNOST I KULTURA DANAS:
INOVATIVNI PRISTUPI
U UMETNOSTI**

Knjiga apstrakata

Izdavač

UNIVERZITET U NIŠU
FAKULTET UMETNOSTI U NIŠU
SRPSKA AKADEMIJA
NAUKA I UMETNOSTI
GRANAK SANU U NIŠU

Za izdavača

Prof. dr Suzana Kostić, dekan
Akademik Ninoslav D. Stojadinović

Upravnik Izdavačkog centra

Dr um. Slobodan Radojković

Urednik

Sanja Dević

Lektura

Aleksandra Gojković (srpski jezik)
Ivana Đelić (engleski jezik)

Grafički dizajn naslovne strane

Anita Milić

Prelom i tehnička priprema

Jefimija Kocić

Univerzalna decimalna klasifikacija

Vesna Gagić

**The eight national scientific forum
with international participation**

Niš, 9–10th October 2020

BARTF 2020

**ART AND CULTURE TODAY:
INNOVATIVE APPROACHES
IN THE ARTS**

Book of Abstracts

Publisher

UNIVERSITY OF NIŠ
FACULTY OF ARTS IN NIŠ
SERBIAN ACADEMY
OF SCIENCES AND ARTS
BRANCH OF SASA IN NIŠ

For publisher

PhD Professor Suzana Kostić, Dean
Academician Ninoslav D. Stojadinović

Head of Publishing center

D.A. Slobodan Radojković

Editor

Sanja Dević

Language editors

Aleksandra Gojković (Serbian language)
Ivana Djelić (English language)

Book cover graphic design

Anita Milić

Layont and Technical processing

Jefimija Kocić

UDC

Vesna Gagić

BARTF 2020